

Bortom
standardavvikelsen

Elisabeth Nilsson

Boksidan

Förord

Alla personer och de flesta händelser i denna berättelse är helt uppdiktade. Tyvärr gäller emellertid inte detsamma för de hemska händelser som skedde den 11 september och de ännu hemskare konsekvenserna av dessa.

Stockholm i maj 2007

Elisabeth Nilsson

Copyright: Förlaget Boksidan 2007
Box 558
146 33 Tullinge

Bortom standardavvikelsen, ISBN-nummer: 978-91-86199-21-0

Hitta fler texter för gratis nedladdning på www.boksidan.com.

Jag vet inte vad som är den första händelsen i mitt liv som jag fortfarande kommer ihåg. Kanske var det när mamma, pappa och jag tältade i Norrland, eller var det när vi åkte segelbåt med pappas kompis. Men det har ingen betydelse för det som skulle komma att ske senare, så jag tänker inte spekulera mer i den saken. Det första som har betydelse för vad som hände sedan var förmodligen när de skulle lägga ner fabriken där min pappa arbetade. Det var på våren, jag var tio år gammal. Vi bodde i en lite ort med ett litet centrum, några affärer, en bensinstation, en skola och fabriken. Fabriken gjorde papper. Jag hade varit på fabriken många gånger, det hade alla i min skola varit. Kanske med sina föräldrar, eller så hade de varit där på den stora familjedagen som företaget anordnade varje år. Jag kommer ihåg hur han satt i soffan och tokstirrade in i väggen. Han verkade inte ha märkt att jag kommit hem eller ens in i rummet.

– Pappa kan jag få en glass?

Han hörde inte, eller i vart fall såg han inte ut att reagera.

– Pappa kan jag få ta en glass?

– Va, vad sa du?

– Får jag ta en glass, vad är det med dig förresten?

– Öh, visst givetvis.

Man sa att bruket gick bra. Alla var upprörda. Hela skolan demonstrerade. Dom pratade om det flera gånger på Rapport. Jag kommer ihåg en gång då de intervjuade en av dom högsta cheferna, han var från Finland, tror jag. Han sa att de måste lägga ner bruket för det var inte lönsamt. Någon frågade om de inte brydde sig om alla dom som arbetade där. Killen svarade: – Visst gör vi det, men tycker ni att vi ska lägga ner i Finland istället och göra människorna där arbetslösa, är det bättre?

Sen kommer jag inte ihåg vad som sades mer. Jag kommer däremot ihåg hur pappa led när han såg inslaget. Mamma var ju så klart också ledsen, alla i hela byn var ju jätteledsna, men pappa var nog ledsnast av alla. Från att ha varit världens gladaste blev han som en blöt jacka. Som alla andra barn vill man ju vara stolt över sina föräldrar. Och min pappa var verkligen något att vara stolt över. Han brukade leka väldigt mycket med mig och min bror. Om någon av oss hade kompisar hemma brukade han tittade in och fråga vad vi gjorde. Ibland frågade han om han fick vara med och då var han inte sådär pappig. Han föreslog ibland ännu värre bus än vad vi hade kunnat hitta på själva. Dessutom var han någon sorts chef på bruket. Fast han var ingen sån där chef som folk tycker illa om, för att de håller på och bestämmer vad andra ska göra. Han var någon slags ekonomisk chef, så jag slapp att bli tråkad, som en del av de andra chefernas barn blev.

En dag, några veckor senare, råkar jag höra när pappa säger till mamma att han fått order om att han skulle köpa pappersmassan till ett mycket högre pris än vad han brukade göra tidigare. Pappersmassan köptes från samma företag, fast en annan del av det. Han sa att finnarna ville få bruket att se mindre lönsamt ut. Han hade fått en ganska stor lönehöjning och något som jag senare fattat var ett fallskärmsavtal, bara han lovade att inte säga något.

Dum som jag var berättade jag det där till min bästa kompis. Han lovade att inte säga något, men sen visade det sig att han sagt det till någon annan ändå och bara någon dag senare när jag kom till skolan blev jag stoppad på skolgården av en kille i parallellklassen.

– Det var din djävla farsa som fixade det här.

– Vaddå, vad menar du med det?

– Vaddå. Han plutade med munnen och förställde rösten. Som för att härma mig. Fast jag inte alls lät sådär. Det var nu inget som jag tänkte på då. Då när det skedde tänkte jag inte alls. Det bara snurrade i huvudet på mig. Helst hade jag velat springa. Men det kom fler killar, polare till honom. Dom stod runt mig nu.

– Hörde du inte vad jag sa. Nu var det nästan så att han skrek.

Jag bara mumlade något, vet inte vad. Tittade mig omkring för att se om det var några mina polare där som kunde hjälpa mig. En bit bort invid trappan stod Pallo och Tomas.

De bodde på samma gata som mig och vi hade varit polare sen vi var små. Men nu såg det ut som om de inte ville känna mig, de bara stod där vid trappan och tittade. Sen blev det bara värre. Ingen talade mig på hela dan och på lunchrasten fick jag mera stryk av några andra killar. Det var en lärare som såg det och han blev jätte arg. Han tog med mig till skolsköterskan. Hon torkade bort blodet runt munnen och sa att hon skulle ringa min mamma. Det hoppade till i magen när hon sa det. Då skulle pappa bli ännu mera ledsen. Jag bad henne flera gånger att hon inte skulle säga något. Jag sa till och med att det var jag som börjat slagsmålet. Det verkade som om hon trodde mig. Men sen när jag kom hem visste mamma om det. Hon såg väl kanske också att jag hade blåmärken i ansiktet. Fast jag hade tänkt säga att jag ramlat av cykeln. Nu hann jag inte säga det för hon stod och väntade på mig och hon började trösta mig innan jag ens hunnit säga hej. Hon sa att vi måste flytta ifrån byn så snart som möjligt. Jag skulle inte behöva gå i skolan mer, hon hade pratat med rektorn. Det gick någon vecka. Jag låg hemma och läste böcker. Sen sa mamma att hon fått tag på en lägenhet i Stockholm. Vi skulle flytta direkt och pappa skulle komma efter så fort han kunde. Dagarna innan vi flyttade var helt fruktansvärda. En gång vaknade jag på natten av att någon kastade stenar på fönstren i köket och vardagsrummet. Dessutom förstörde de däckerna på min cykel och på pappas bil. Sedan vet jag inte så mycket mer, men jag tro att det var mer som hände. De hemska dagarna slutade med att min farbror kom och hämtade mig, mamma och min bror i sin bil och körde oss till Stockholm. En kompis till min farbror var journalist. Han ringde mig och frågade en massa om vad det var som hände mig i skolan. Han sa att han skulle skriva om det och om hur företaget manipulerat ekonomin för att kunna lägga ner bruket. Han skulle berätta om hur orättvist det var att vi fick skulden för det. Han sa att han pratat med min pappa och fått hela historien av honom. Han sa att han lovat pappa att skriva om det så att det inte verkade som om det kom från honom. Men det gjorde han inte, han skrev inte en rad om det. Jag vet inte varför, det kanske inte var intressant för det gällde ju ett privat företag.

Istället för att börja nian i Sverige uppfyllde jag min största dröm och åker till USA för att bo hos en familj och gå i deras skola. Familjen bodde i Austin, som ligger i Texas, vilket ju bara det var en höjdare, för jag hade redan kommit dithän att jag inte gillade vintern. Visst var det en hel del som var konstigt och annorlunda, men jag vande mig förvånansvärt snabbt och därefter kändes dagarna ganska lika varandra. Mamman väckte mig på morgonen, genom att knacka på dörren. Det dröjde inte så länge faktiskt, förrän jag svarade "yes" trots att jag knappt ens hunnit vakna. För att visa min goda vilja gick jag upp så fort hon knackat. Trots att jag älskar att dra mig på morgonen. Hemma brukar jag börja med att duscha, men familjen uppskattade inte att jag gick till badrummet i bara kalsongerna. Dessutom gick jag upp så fort att mitt morgonstånd inte hann lägga sig. Detta gjorde att jag istället duschade på kvällen när mamman och pappan tittade på TV och inte såg att jag gick i bara kalsongerna. Dessutom sov redan deras små barn då, varför det fanns någon att skrämma. Sålunda började jag dagarna med att klä mig, kissa och sätta mig vid frukostbordet. Pappan hade som regel redan ätit och åkt. Den minsta pojken petade i sin äggröra och den lite äldre tittade på TV. Mamman satt med en kopp kaffe. På min plats stod det alltid en tallrik med äggröra, bacon och en stekt tomat. De första dagarna började jag äta precis som man brukar hemma. Snart lärde jag mig dock att be först. Det var faktiskt inte så konstigt egentligen. Det gjorde min mormor också. Dessutom hade dom skrivit om det i ett av breven som jag fick innan jag kom dit. Ingenting annat var konstigt heller. Mamman skjutsade mig och den äldre pojken till skolan. I skolan lärde jag mig saker som konversation, amerikansk historia och hur man håller föredrag. Mitt första föredrag höll jag om Småland. Alla sa att det var bra, fast egentligen var det nog uselt. Det var en stor skillnad emot Sverige förresten. Alla sa alltid hur bra man var. I Sverige berömmar man ju bara någon för maten, men då gör vi ju i och för sig det nästan oberoende av om det är gott eller inte. Jag vet inte om jag tycker att det var så bra, det sättet som de har i USA. För jag tappade ganska snart tron på att de någonsin tyckte att någonting jag gjorde var bra.

På kvällarna åt vi middag och tittade på TV. I början tyckte jag att det var jättekul att sitta med och titta. Det fanns så mycket program att välja på. Fast det var bara pappan som fick välja och jag insåg ganska snart att vi inte hade samma smak. I början tänkte jag dock typ såhär "okej nu tittar han på amerikansk brottnings, men sen vill han kanske se en riktig långfilm", men så blev det nästan aldrig. Efter brottnings bytte han till någon predikan eller till nyheterna. Det var nu inte vilka nyheter som helst utan det var helt vidriga nyheter på ett nyhetsprogram som jag tror hette Fox-news. Allting som sades var extremt vinklat. Som att textilarbetarna på en fabrik i Boston nästan tvingat den stackars företagaren i konkurs på grund av att de krävt så mycket pengar ersättning för att han la ner fabriken och flyttade tillverkningen till Kina. Det fanns en TV i köket också, efter några veckor vågade jag titta på den istället. När jag satt där och kollade kom mamman in då och då, för att liksom kolla vad jag tittade på. Det hördes så väl när hon kom så jag hann nästan alltid i god tid slå över från någon häftig film eller TV-serie till någon sportkanal. Ganska snart insåg jag att det bästa med att bo hos dom var maten. Den var jättegod och det var mycket, inte som hemma i Småland. Åt vi pizza så var det enorma pizzor med massor av pålägg och ett heltäckande osttäck ovanpå. Var det pannkakor, fick vi alla var sin jättehög med en smarrig söt sås på. Och dessa enorma muggar med Coca-cola. Överallt, i plugget, på bowlingen och hemma fick vi jättemuggar med Coca-cola.

Varje söndag åkte vi till kyrkan. Det var inte som att gå i kyrkan i Sverige. Den här kyrkan såg ut som en korsning mellan biograf och kyrka. Det bästa med det var att stolarna var ganska bekväma. Eller det var åtminstone inte trehundra år gamla träbänkar som hemma. Innan gudstjänsten började gick pappan och mamman runt och hälsade på en massa folk. Den första gången tog dom med mig runt, men senare fick jag sitta med dom andra barnen i nått som förmodligen var en söndagsskola.

Det var inte så kul, men bättre än att gå runt och hälsa på folk. Sen plingade en gammal farbror i en klocka och vi skulle ställa oss på kö för att gå in. Längst fram på scenen brukade det stå två män i kostym. Den tjockaste av dem brukade prata.

Då och då läste den andre någon text ur bibeln. Däremellan sjöng vi olika sånger. Sedan tog den smale upp kollekt och därefter tog vi nattvard. Dom sa att det var frivilligt och jag hade helst sluppit, men mamman sa att hon ville att jag skulle göra det. Efter nattvarden bjöds det på läsk och kaffe, sen fick vi åka hem.

En lördag var det familjedag på det oljebolag där pappan arbetade. Det var nästan lika dant som att åka på gudstjänst. Först minglade vi och åt snittar. Därefter fick vi gå in ett stort rum med en massa stolar, det såg också ut som en biograf. Längst fram stod det en kille och pratade om hur bra företaget är och alla jublade då och då. Efter det bjöds det på en massa mat och läsk. Dom bjöd på öl också på den där familjedagen. Visst hade jag sett pappan dricka öl förut, men tills nu hade jag aldrig sett honom berusad. När vi kom hem tar han fram några öl till och en jättepåse med chips. Så bjuder han mig på en öl. Det var nog min första starköl tror jag. Det var inte sådär jättegott, men jag blev ändå glad och lite full också, tror jag. Han bjuder på ett par öl till och sen var jag definitivt full. Jag hade aldrig vågat ifrågasätta något av det som hände på gudstjänsterna, men nu med ett par öl i kroppen så vågar jag åtminstone fråga lite om det som den där killen sa. Hemma brukar alla jämt klaga på cheferna och det är liksom okej att göra det. Så jag tänkte att det borde väl vara likadant här. Men så var det inte. Jag frågade bland annat varför det är så viktigt för bolaget att se till att alla har så enorma bilar. Han svarade att det är viktigt för att dom ska kunna få sälja olja. Jag sa då nått i stil med att ju mindre bilarna drar desto längre räcker ju deras olja och desto längre finns företaget kvar. Han såg kanske att jag inte riktigt gillade den där killen. Det verkade till och med som om han blev sur över det, för han bara skakade på huvudet som om diskussionen var över. För att riktigt markera det höjde han ljudet på TV:n.

En annan lördagskväll när pappan bjöd på några öl och mamman gått och lagt sig, frågar jag honom om hur det kom sig att dom bjöd dit mig, han ser inte alls på något sett sur ut över att jag frågar. Istället berättar han glatt:

- För att sprida guds budskap.
- Vad är guds budskap?
- Love.
- Lever ni efter det då?
- Ja absolut, det ser du väl.
- Ja visst ni ber ju och sånt, men varför gillar du att ni dödar människor.
- Det gör jag väl inte.
- Men du är ju glad varje gång någon avrättas.
- Men dom som avrättas, det är ju bara avskum.
- Så vissa människor är det rätt att döda.
- Ja och jag tro bestämt att du fått i dig lite för mycket öl. Du ska nog gå och lägga dig tror jag.

Det märktes att han blev arg på mig för det jag sa och jag ångrar att jag sa det, för sen var han inte lika snäll mot mig. Visst är det konstigt vad folk kan vända fort, bara för att man säger en liten grej. Men å andra sidan stannade jag inte så länge till för bara några dagar senare ringde mamma. Hon grät i telefonen. Hon grät i flera minuter, trots att hon alltid annars brukade vara så kortfattad på grund av den höga telefonkostnaden. Till slut fick hon fram att pappa hängt sig och hon ville att jag skulle komma hem. Jag blev givetvis väldigt ledsen och jag övergick från att längta hem ganska mycket till att längta hem fruktansvärt mycket. Mamman och pappan sa att dom förstod att jag ville åka hem, men att dom var väldigt ledsna över att jag skulle lämna dom. Jag tror inte att dom egentligen tyckte det. Den enda som verkade uppriktigt ledsen var deras minsta son. Han började gråta när han fick höra det och kom sen springande till mig och kramade om mig. Sen klängde han på mig hela kvällen.

Det var väldigt jobbiga dagar fram till dess att jag kom hem. Jag ville så gärna prata om varför han gjorde som han gjorde. Visst kunde jag prata i telefon med mamma, men det var bara stressande för hela tiden tänkte jag på att mamma kanske var orolig för den höga telefonkostnaden. Istället låg jag mycket på min säng och funderade. Jag tror att pappa led väldigt mycket av att vara arbetslös.

Han som brukade säga att den som inte arbetar skola icke heller äta. Eller att det var dags att göra lite nytta efter att han vilat en stund på soffan efter middagen. Fast vad var det för verklig nytta med att han vaxade bilen eller ansade häcken.

Det är väl inte som att skapa mat eller värme eller något annat livsnödvändigt.

Merparten av det verkligen viktiga arbetet, såsom att ge oss vatten, värme och elektricitet, görs ju av maskiner. Jag försökte säga det till pappa innan jag åkte till USA.

Jag sa att han inte behövde ha något dåligt samvete för om han inte arbetade för han levde ju inte på någon annans slit ändå. Han levde ju mest på det som alla generationer före honom byggt upp i form av vägar och allt möjligt och på alla de maskiner som jobbar för oss, som pappersmaskinerna på bruket. Dom är ju våra slavar.

Men pappa ville skapa något bestående, något han kunde vara stolt över. Fast istället dog han och jag tror inte att någon utom hans bror, min mamma, min bror och jag kommer att komma ihåg honom, eller något han åstadkommit. Varför kunde han inte släppa tanken på att skapa något bestående. Det hade han ju ändå inte haft någon glädje av när han dött. Och eftersom han hela tiden strävade efter att skapa det, istället för att leva hade han ju sannerligen ingen nytta av det under livet. Han levde liksom inte så mycket, han levde för att bli odödlig i form av det han skapat. Fan pappa, tänk om jag hade kunnat förklara det här för dig.

I slutet av sommarlovet efter sista året i gymnasiet började jag mitt första riktiga jobb. Det var på McDonald's, fast det varade inte så länge. För efter några dagar ser chefen hur det kommer fram en uteliggare till disken precis då jag går förbi. Uteliggaren frågar mig om jag kan ge honom något att äta. Jag var för feg, jag vågade inte. Samtidigt ville jag inte göra honom ledsen. Jag försökte förklara på ett vänligt sätt att jag inte fick ge honom någon mat. Men samtidigt som jag sa det, kom jag på att vi just då hade en kampanj som gick ut på att alla som köpte en meny till lunch fick en kopp kaffe. Då vore det väl inte så farligt. Det var ju inte ens alla som köpte en meny som ville ha kaffe, så det blev ju liksom en massa kaffe över. Uteliggaren blev jätteglad, men chefen blev förbannad.

– Vad gör du? Stjäl du vårt kaffe?

– Men alla som handlar en meny bjuder vi ju på kaffe.

– Det är en väldig skillnad, det är ju våra kunder.

Jag blev tyst, jag ville komma på något att svara. Jag visste att det fanns svar, de fanns bara inte i min hjärna, inte där och inte då. Jag har tänkt mycket på det efteråt. Jag förstår att dom kanske inte vill bjuda alla uteliggare på kaffe för dom är kanske inte så kul att ha därinne. Men samtidigt är det ju verkligen uteliggarna som skulle behöva kaffet. Dessutom tror jag att de känner sig oönskade av alla och då är det ju ingen idé att försöka. Om alla istället vore lite snälla emot dom, kanske dom skulle börja bry sig lite om hur de luktar. Sen tänkte jag att vad fan håller jag på med? Varför ska alla gå omkring och lukta "beauty care body lotion" och sånt. Det är ju för fan inga mänskliga dofter. Tänk om alla gick runt och luktade människa istället, det skulle säkert vara ett viktigt steg på vägen till att vi skulle våga vara oss själva. En annan grej som jag tänkte på i samma veva var att man säger att alla som lever av smulorna i samhället är antisociala och dom som har alldeles för mycket, utan att dela med sig anses vara sociala. Fast det borde väl vara tvärtom.

Senare samma dag sa chefen att jag skulle slänga några hamburgare som hade legat för länge. Jag var hungrig, så jag åt upp en av dom samtidigt som jag stod vid stekbordet och stekte nya. Hon såg det och kom fram till mig. Det såg ut som om hon ville slå mig.

– Vad i helvete gör du? Du skulle slänga dom inte äta upp dom.

Jag tror att alla hörde vad hon sa, men ingen reagerade. Jag tror till och med att det kanske var några kunder som hörde. Fast att chefen dragit iväg med mig emot fikarummet.

– Men jag är hungrig.

– Din rast är halv tre.

– Men jag tog ju ingen rast, jag åt ju burgaren samtidigt som jag stod vid stekbordet.

– Du stal hamburgaren.

– Det gjorde jag väl inte, du sa att jag skulle kasta den.

– Ja om jag säger att du ska göra något. Då ska du också göra det, förstått!

– Jag gjorde ju det. Jag kastade alla hamburgare utom den som jag åt upp.

– Fattar du taskigt. Kasta alla hamburgare, betyder att du ska kasta alla hamburgare.

– Men det är ju helt sjukt. Det är väl bättre att vi äter upp dom, så att de kommer till nytta. Är det bättre att de kastas och du har en hungrig och sur personal.

– Kanske det. Fast nu är det så att du måste lyda mig annars får du sparken.

Det var droppen för mig. Jag var hungrig och hennes arroganta attityd gjorde mig vansinnig, så jag sa:

– Okej du kan dra åt helvete, men först vill jag ha min personalmåltid.

Det där sista, det skrek jag så att alla i hela restaurangen måste ha hört det. Gjorde dom inte det så såg dom nog i alla fall när jag rykte åt mig två quarterpounder cheese, hällde upp en cola och tog en paj. Jag var så stressad att jag bara skakade. Att sätta sig i fikarummet var bara inte att tänka på. Jag bytte om, gick iväg, satte jag mig på en parkbänk och åt. När jag sitter där på parkbänken och äter ser jag nog ganska ledsen ut faktiskt. För det kommer en tjej och sätter sig bredvid mig.

Inte precis bredvid, hon sitter längst bort på andra änden av bänken. Fast det verkar som om hon vill säga något eller få kontakt. För hon tittar på mig. När jag tittar på henne öppnar hon munnen, som för att säga något.

Men hon gör inte det, istället stänger hon munnen och tittar lite sådär blygt ner i marken. Vi tittar bra länge på varandra, lite som i smyg. Hon är ganska söt, fast hon verkar ganska gammal. Hon är kanske över trettio år. Konstigt att någon som är så gammal är blyg. Jag tuggar väldigt försiktigt på min hamburgare för att jag inte ska tappa något på jackan och tänker febrilt på vad jag skulle kunna säga till henne. Det enda jag kommer på är att erbjuda henne något att äta. Fast tänk om hon är vegetarian eller inte gillar hamburgare. Hon kanske känner sig tvingad att äta bara för att hon inte vågar säga nej. Till slut tar jag upp pajen och håller den emot henne.

– Här vill du ha en äppelpaj?

Hon ler och skakar på huvudet.

– Tack, men jag är inte hungrig, men du verkar vara det, så ät du.

När hon svarade så hörde jag att hon hade en dialekt som liknar den jag har, därför kom jag direkt på något mer att säga:

– Kommer du också från Småland.

– Ja från Jönköping du då?

– Silverdalen.

– Silverdalen, fint namn, var det inte där pappersbruket låg?

Minnena stack till i mig när hon sa det.

– Precis, min pappa jobbade där.

– Där har jag nästan varit en gång. I alla fall tror jag att jag åkt igenom det. Finns den orten kvar överhuvudtaget?

– Jag vet inte vi flyttade därifrån, sen har jag inte åkt tillbaka.

– Vart flyttade ni då?

– Till Stockholm. Du då, bor du kvar i Jönköping?

– Nä, jag pluggade i Göteborg och sen dess har jag bott där.

Nu stod jag i valet och kvalet om jag skulle fråga vad hon pluggade och därmed få ett tråkigt karriär-jobb samtal eller fråga om hon var här på semester. Det sista vore roligare, men hon kanske ville att jag skulle fråga henne om vad det var som hon pluggade. Folk brukar ju prata om sånt. Jag chansade och frågade om hon var här på semester. Hon nickade och sa att hon nästan aldrig varit i Stockholm förut, så nu skulle hon vara här i en vecka och åtgärda det. Vi pratade vidare och efter ett tag kom vi i alla fall in på hennes utbildning och något senare kom vi in på vad hon jobbade med. Hon var civilingenjör och konstruerade maskiner.

– Vad då för maskiner?

– Såna som flyttar saker.

– Varför finns det såna?

För att om man har en sån, så behöver man inte ha personal som gör det jobbet.

– Jaha, men då kommer ju en massa människor att bli arbetslösa.

– Men en sen då. Det är väl bra att sådana jobb försvinner.

– Jamen en del vill ju faktiskt ha sådana jobb.

– Men är det verkligen något som dom drömt om tror du. Tror inte du att man kanske snarare drömde om att göra något annat men bara hamnat där.

– I vilket fall som helst finns det människor som vill stå vid en maskin. Det sa i alla fall min pappa.

– Ja men då är det nog så att de från början bara hamnade där, kanske för att det var det enda jobb som fanns. Sen, ju längre tid man står vid maskinen, desto mindre tror man sig klara av något annat jobb.

– Men tror du inte att dom blir ledsna av att förlora jobbet då, dessutom blir dom ju arbetslösa och det är inte roligt?

– Visst, dom som är arbetslösa har det nog inte så kul, mest för att det anses så skamligt, tror jag. Men för samhället är det inte så farligt för om en maskin med en maskinskötare producerar lika mycket som fyra arbetare gjorde förut, skapas ju den nyttigheten som de gjorde i alla fall. Och om bara en av dom skulle få ett nytt jobb så har Sverige, totalt sett, tjänat på det. Dom enda som förlorar på det är de som stannade i arbetslöshet.

Men om de arbetslösa istället gjorde något som de tyckte var kul, så skulle ju de också vinna på det. Problemet är väl i sådana fall mest att de får så mycket mindre pengar när dom är arbetslösa. Dessutom får man ju bara A-kassa under en viss tid, sen är det inte så fett. Som grädde på moset får dom gå omkring och skämmas över att de är arbetslösa.

- Fan va tokigt. Att vissa av oss blir lidande av att vi gör saker som egentligen är förbättringar.
- Håller med. Framstegen är ju bra, men det är synen på arbetslösa som är tokig. Tänk om vi uppfann maskiner som gjorde alla tråkiga jobb. Det vore väl egentligen bra, men sen om alla dom som slipper göra jobben prompt ska jobba ändå. Då blir det kanske ännu mer onödiga saker gjorda.
- Men dom skulle väl kunna jobba med sånt som att göra det fint på gatorna eller med att ta hand om gamla eller nått.
- Håller med, fast det ska man ju spara in på.
- Men Sverige tjänar ju en massa pengar på alla maskiner och sånt.
- Fast det ger inte samhället några pengar.
- Dom som jobbar kvar i företaget betalar skatt och företaget betalar ju skatt.
- Men hallå, om dom som jobbar i företaget blir färre så blir det färre som betalar skatt och företagsskatten kan dom komma runt med avskrivningar och sånt.
- Det är ju också tokigt. När vi gör något som egentligen är bra, så är det många som förlorar på det.
- Det är väl egentligen mest vårt synsätt som är tokigt. Och det här med att vissa jobbar så in i helvete. Där jag jobbar är det två killar som jobbar varje kväll. Först jobbar de hela dagen, sen fortsätter dom på kvällen. Dom är där till nio varje kväll.
- Varför då?
- Dom verkar tycka att det är ballt, fast när jag frågar så säger de att maskinen måste bli klar. För mig verkar det mest som om de inte har något annat liv. En av killarna säger att han sparar till en ny bil. Knäppt va? Jobba hela den vakna tiden bara för att ha en ny bil.
- Det låter lite sorgligt tycker jag. Får dom verkligen jobba så mycket?
- Jag tror inte det, men chefen säger inget. Fast det måste ju kosta firman jättemycket pengar i övertidsersättning.
- Tänk folk skulle våga bli arbetslösa ibland. Då skulle de kunna prova på lite olika jobb och dessutom skulle någon annan få chansen att prova deras jobb. Alla skulle ju vinna på det. Dom som annars jobbar som fan skulle få vara lite arbetslösa och få ta det lugnt ett tag eller prova något de drömt om och dom som inte har något jobb skulle...ja du vet.
- Vi är nog helt fixerade vid arbete i det här landet. Det är säkert någon slags kvarleva från den tiden då alla var tvungna att slita som fan för att vi överhuvudtaget skulle överleva.
- Precis. Fast folk har inte fått in det i själen, att den tiden är över.
- Men det är ganska orättvist. Vissa har roliga jobb som dessutom är välbetalda medans andra fortfarande har jättetråkiga jobb, som dessutom är dåligt betalda. Alla borde kunna få ha lite roliga jobb, nu när vi har det så bra, eller hur?
- Visst jag håller med. Jag kom ihåg mitt första jobb, efter det att jag blev klar som ingenjör. Jag fick inget ingenjörsjobb så jag började jobba på en fabrik som packade ansjovis i konservburkar. Inte nog med att det var hur tråkigt som helst och vi förstörde händerna, eftersom vi var tvungen att ha gummihandskar på oss hela tiden. Dessutom var man verkligen tvungen att jobba hela tiden. Så är det inte alls som ingenjör, nu kan jag snacka i telefon med mina väninnor, ta längre fikaraster och surfa på nätet ibland och dessutom har jag mycket högre lön.

När jag hörde det så tänkte jag att jag minsann ska bli ingenjör eller något annat fint jobb. Det verkar ju helt taget jämfört med knegarjobb. Visst har jag funderat över det förut, men dessa argument hade jag aldrig hört. Fast de lät trovärdiga. McDonald's var nog ganska likt en fiskfabrik. Men pappa hade det inte så, jag tror att han hade ganska långa fikaraster. Han brukade förresten läsa Dagens Nyheter på jobbet. Det kunde jag inte gärna göra på McDonald's.

Det känns som om vi tömt ut ämnet. Jag var dessutom lite less på att prata politik. Jag skulle så gärna prata om någonting mer personligt, eller kanske visa henne stan. Först tvekar jag lite, hummar och ler. Så frågar jag om hon skulle vilja ha lite personlig guidning. Hon ser glad ut och jag tror att hon nickar. Jag reser mig och går emot soptunnan. Hon reser sig också och kommer ifatt mig invid den. Där tar hon min hand, som ett litet barn. Konstigt det är ju ändå hon som är äldst. Vi går gatan ner emot city. På Hötorget stannar jag och ser mig omkring. Det borde ju finnas något att berätta om denna plats, men jag kommer på att det nog inte är så mycket som jag vet om den. Jag pekar lite lamt på Konserthuset och säger "konserthuset". Sen pekar jag på varuhuset på andra sidan och säger "Pub". Hon däremot pekar på Kungshallen och säger "drinkar". Sen tittar hon mig i ögonen, nej hon tittar på min mössa, ler ännu mer och tar av den utan att säga något. Men jag förstår vad hon menar. Vi ställer oss i den första bar vi ser och hon beställer två drinkar. Jag blir lite orolig när jag hör henne beställa. Jag tror inte att jag skulle ha råd att ens köpa en av dom. Men under tiden bartender gör i ordning dem lutar hon sig emot mig och säger:

– Oroa dig inte jag betalar.

Vi står där och smuttar lite på drinkarna och småpratar om vad vi kan göra i Stockholm. Det kändes nästan lite som jag var en turist också. Jag kom på saker som jag skulle vilja se, som jag aldrig tagit mig för att titta på tidigare. Vi skulle åka färja till Djurgården. Där skulle vi gå på Skansen och titta på Wasa. På kvällen skulle vi gå på Gröna Lund. Vi höll oss till att bara planera morgondagen, men det lät på henne som om hon ville planera hela sin vecka med mig. När varken hon eller jag kom på något mer att fylla morgondagen med kom hon in på politik igen. Hon hade röstat flera gånger, sa hon. Den första gången hade hon röstat på sossarna sen hade hon röstat på Miljöpartiet i två val. Ja sa, som det är, att jag inte röstat alls, för jag hade glömt bort det. Då blev hon lite sur. Jag vet inte om det var på riktigt, men det verkade nästan så. Det är en kille som står bredvid henne. Han smålyssnar lite på oss och när han hör vad hon röstar på, börjar han blanda sig i.

– Jag röstar på Moderaterna.

Hon vänder sig om emot honom och säger "jaha" på ett uppenbart irriterat sätt. Som vem som helst borde förstå betyder "och vem har frågat dig egentligen". Men han förstod inte det, han bara fortsatte:

– Jag vill ha sänkt skatt!

Hon ser nu ännu mer irriterat på honom, men hon frågar ändå:

– Varför då?

– För jag betalar så himla mycket i skatt, orättvist mycket, minst tjugotusen i månaden. Jag måste försörja andra människors som sjukskriver sig bara för att de är för lata för att gå till jobbet.

– Men du tjänar ju orättvist mycket.

– Vaddå rättvisa. Det finns väl ingen rättvisa. Vissa är snygga, friska och smarta, medans andra är fula, sjuka och korkade.

– Fast det viktigaste är väl om man är lycklig. Man kan ju vara snygg, frisk och smart, men ändå vara olycklig. Den sjuke, fule och korkade killen kanske är mycket lyckligare. Förresten så är det ju inget som samhället kan göra så mycket åt. Förutom genom att ha bra utbildning och sjukvård förstås. Men det jag ville komma till är att samhället kan ju inte gärna göra snygga människor fulare men det kan åtminstone ta lite mer av dom som tjänar mer.

Även om dom betalar mer i skatt så har dom ju i alla fall mer kvar än den som tjänar lite. Det är ju inte ens givet att den som tjänar mer arbetar mer, eller bidrar på ett bättre sätt. Dessutom tror jag att många till stor del vill tjäna mycket pengar bara för att det ger mer prestige.

– Nä jag vill tjäna mycket pengar för att köpa balla prylar.

– Precis och det handlar väl om prestige, inte sant?

– Nä jag tycker att det är kul med prylar.

Hon ville liksom inte sluta prata med honom fast det syntes så tydligt att hon var irriterad. Jag blev ganska arg på honom men jag kom inte på något att säga. Istället drack jag upp drinken och tuggade på isbitarna så att det krasade jättehögt. Till slut vänder hon sig i alla fall helt emot mig och frågar om vi ska gå.

”Vart?” sa jag, ”mitt hotell”, sa hon. ”Visst”, sa jag, ”taxi”, sa hon. Vi sa inte så mycket i taxin. Hon satt mest och verkade irriterad på killen som hon pratade med. Fast jag minns att hon sa en grej: ”Om man har vissa jobb, som mitt, är det lätt att aldrig sjukskriva sig eller smita ifrån”. För dom är inte särskilt ansträngande och dessutom ganska roliga, för man får bestämma ganska mycket själv. Men på andra jobb, som till exempel då jag packade ansjovis, hade jag ingen chans att ta det lugnt och jag fick inte bestämma ett dugg. Då var det inte så konstigt att jag sjukskrev mig ibland.” Jag nickade och sa något grymtande till svar för jag förstod inte riktigt vad hon menade. Jag tror att jag hade för lite erfarenhet av att jobba.

Hennes hotell låg på Kungsholmen. Inte för att jag kände igen mig på något sätt, men sen dagen efter när vi åkte tunnelbana, såg jag på tunnelbanekartan att vi var på Kungsholmen. Jag hade knappt varit på något hotell förut. Förutom såna där turisthotell i Spanien. Men det här var ett riktigt hotell. Rummet var jättelyxigt. Det fanns till exempel ett litet kylskåp. I det fanns det godis, öl och små spritflaskor. Jag fick välja vad jag ville, så jag tog en burk öl och en flaska whisky. Hon tog samma sak, tror jag. Som tur var fanns det bara en stol i rummet, så vi la oss på sängen. Jag ville så klart hemska gärna kyssa henne, men jag vågade inte. Det gjorde hon. Vi hann inte ens dricka upp whiskyn. Det var inte mitt första samlag, men definitivt det bästa. Bara det att jag kunde hålla mig så länge att jag faktiskt han tränga in i henne.

Dagen efter gjorde vi nästan som vi hade planerat. Vi åkte i alla fall båt till Djurgården och gick på Skansen. Men vi stannade inte så länge och vi gick definitivt inte på Gröna Lund, för vi var båda väldigt angelägna om att komma tillbaka till hotellet. Vi va med varandra hela veckan. Hon stod för allting, förutom frukostarna för dom bjöd ju hotellet på. Vi hann se både Vasamuseet och Gröna Lund, fast kanske inte så mycket mer. Jo vi gick ju runt en hel del i stan, men jag vet inte riktigt var. Ingen av oss pratade om framtiden, det var bara här och nu. Hon hade sitt liv nere i Göteborg och jag tror inte att hon ville blanda in mig i det. Fast jag frågade väl egentligen aldrig heller. Jag vet inte om jag var kär eller bara kåt, men det var hur som helst en underbar vecka. Sista dan var det mest romantiska dan jag varit med om. Det var som om vetskapen om att vi skulle skiljas gjorde att det blev som i en film. Hela veckan var förresten lite som en film. Jag tänkte överhuvudtaget inte på det riktiga livet. De vanliga sakerna som att jag borde ringa mamma eller söka jobb, var bara borta.

Mamma ringde i och för sig en gång, men hon frågade inget speciellt. Hon var hos sin kille i Umeå och ville väl bara ringa för att säga ”hej”.

Jag snackade förstås med brorsan också, men han var nog bara glad för att jag inte var hemma. Det märktes förresten när jag kom hem för det var hur stökigt som helst. Och allt ätbart var borta ur kylskåpet. Till och med senapsflaskan var tom, trots att han inte ens gillar senap. Han var inte hemma när jag kom. Det kanske var synd för honom, för då när jag kom hem var jag fortfarande uppfylld av henne. Jag blev inte alls upprörd över små världsliga saker som att han struntat i allt vad hushållsarbete heter.

Sen när han väl kom hem hade jag hunnit bli jättehungrig och jag var inte alls lika uppfylld av henne, så han fick en riktigt rejäl utskällning. Det hjälpte nu inte för han hade ändå inga pengar att köpa mat för och det hade inte jag heller.

Hungern drev mig åtminstone till att ta tag i tillvaron och gå till arbetsförmedlingen. Men först åt jag lunch på det gymnasium där brorsan går. Jag hade ju inte så mycket erfarenhet av arbetsförmedlingen, så jag blev inte ens förvånad över att jag nästan på en gång fick träffa en kille som skulle hjälpa mig. Innan jag träffade honom hann jag i alla fall bläddra i och nästan kräkas över ett inredningsmagasin som någon måste ha glömt där. Varenda sida i magasinet handlade om att beundra eller konsumera. Konstigt att man kostar på sig ett inredningsmagasin när man inte har något jobb. Eller att man överhuvudtaget funderar över att konsumera extremt dyra brödrostar och sånt. Jag hann inte fundera så mycket mer än att jag hann tänka att det är himla sorgligt att så många använder sitt överskott till nya dyrare prylar som egentligen gör precis samma sak som de gamla grejorna. Istället för att ta ut överflödet i tid. Men det är väl så samhället vill att det ska vara. Ju mer alla jobbar desto bättre för landet. Och ju mer folk konsumerar desto bättre för företagen. Staten och kapitalet sitter den nya tidens lyxboat.

Jag tror nog att det är en ganska ny företeelse, för det var ju inte så länge sedan som folk bara konsumerade det allra nödvändigaste plus pytte lite till. Som jag satt där och funderade kom det ut en kille som tittade på mig och vinkade in mig till honom. Han sa åt mig att sätta mig på en stol, sedan började han fråga:

– Vad vill du göra då?

– Vet inte.

– Vad gillar du då?

– Datorspel, ishockey och sånt.

– Visst det gillar väl alla i din ålder, men du måste arbeta också. Du går väl inte hit bara för att få pengar va?

– Nä jag vill ut och jobba. Förresten så får jag inga pengar av er, men jag tänkte att jag kunde få det nu.

Killen börjar skratta. När han har skrattat en stund säger han:

– Det kan du glömma, först måste du ha jobbat i minst sex månader, men du får väl pengar av socialen. Pengar som till exempel jag har slitit ihop, så att du kan sitta och spela dataspel hela dagarna.

– Men va fan tror du. Det är klart att jag vill ha ett jobb. Förresten vaddå leva på andra. Vad gör du själv då? Det är ju inte direkt så att du är ute i skogen och jagar eller vaktar flocken, hämtar mat eller något annat livsavgörande. Du lever ju också på andras arbete. Förresten lever väl alla som inte är helt självförsörjande mer eller mindre på andras arbete. Och det är ju inte många som är det, förutom dom vilda djuren och växterna. Men i vårt samhälle som vi byggt upp i generationer, här hjälps vi åt. Vissa fixar mat och andra sitter och bestämmer och jag är arbetslös, så att lönerna kan hållas nere. Förresten så görs det mesta riktiga arbetet av maskiner faktiskt och det mesta som behövs är ju redan byggt.

Killen mitt emot mig satt som förstummad. Alternativt var han så inne i att bläddra bland jobben på sin datorskärm att han inte hörde mig. Jag blev ganska irriterad över att det verkade som om han inte hörde mig så jag fortsatte.

– Jag har faktiskt ingen lust att börja jobba. Jag tror att jag gör bättre nytta genom att utveckla mitt tänkande och kanske hitta på något stort och bra som mänskligheten verkligen behöver. Istället för att göra något helt onödigt, som någon kommit på bara för att jag ska vara nöjd, hålla käften och konsumera.

Killen reagerade fortfarande inte. Men när jag inte sa något på en stund, så vände han sig emot mig med en min som för mig betydde ”okej är du klar med din bulshit, så vi kan snacka jobb”.

När han hade suttit en stund med den blicken öppnade han munnen:

– Okej, jag har ett jobb här som kanske skulle kunna passa dig. Han till och med log när han sa det. Jag sa inget och gjorde inte ens en min.

– Det är ett företag i Kista. Dom heter "Game Wizard". Dom söker trainees som spelprogrammerare.

– Men jag kan inte programmera.

– Oroa dig inte för det, du lär dig nog snabbt. Dom behöver massor av folk som färglägger landskapet, lägger in stenar och vägar och sånt. Jag vet för jag har skickat dit folk som verkligen kan programmera. Dom höll på att kräkas.

– Men trainee, det är väl jättefint?

– I teorin ja, men här betyder det bara att du blir en lågt betald programmeringsslav, men det är en bra början. Och det är säkert ett kul gäng, med många grabbar och tjejer i din ålder. Och jag hoppas verkligen att du åker dit och inte håller på och lever på det sociala.

– Jag får inte några pengar av socialen faktiskt och det är väl klart som fan att jag vill prova. Hur ska jag göra?

Han gick iväg till en skrivare. Tog ett papper, satte sig vid sitt skrivbord igen och tog fram en gul överstrykningspenna. Han strök över några rader och gav mig papperet.

– Ring den här killen. Han pekade på en av överstrykningarna.

Jag svarade något menlöst.

– Okej lycka till nu!

Jag nickade och började resa mig ur stolen. Innan jag hann lämna rummet sa han:

– Du, jag håller med dig om det du sa. Det där om att det är maskiner som gör allt det nyttiga. Men om jag vore du, så skulle jag inte gå omkring och prata om det.

Det var som han sa. Han som jag pratade med i telefonen frågade lite om vem jag var, sen sa han att jag skulle komma dit. Intervjun gick snabbt den också. Jag träffade två killar. Den jag pratat med i telefon skötte allt snack. Han nästan började med att säga att de tillämpade ett trainee-koncept med projektanställning och progressiv lönetrappa. Han kollade på mina betyg och frågar om vilka spel jag brukar spela. Därefter frågade han om jag gillar krigsfilmer. Jag nickade och försökte se väldigt entusiastisk ut, för jag förstod att det säkert är viktigt i det här jobbet. Sen frågade han om jag gillar att tävla. Det var nog en ännu viktigare fråga för det verkade nästan som om han höll andan under tiden han väntade på mitt svar. Det kändes i alla fall så och som tur var svarade jag att jag älskar att tävla. Det är nu inte direkt sant, fast det kanske vore sant om det var en tävling i något som jag är bra på. För mig har annars tävlingar mest inneburit att någon annan blivit glad på min bekostnad, men det sa jag ju inte till dom. När jag svarat på den frågan var det som om det var klart. När jag slutligen berättade lite om mitt liv och sa att jag bott i USA, då var det definitivt klart. Den andra killen, han som skulle bli min chef och tydligen hette Håkan, sa:

– Perfekt då sätter vi dig i prat-gruppen.

Sen reste han sig, gjorde något tecken och jag förstod att jag skulle följa honom. Vi gick ett tag tills vi kom till ett ganska litet rum med en massa skärmväggar överallt. Mellan skärmväggarna stod skrivbord med datorer på. Det satt någon vid varje dator utom en. Först såg det ut som om det var tre stycken, men senare märkte jag att det satt en kille längst in också. Han var så tyst av sig att han knappast märktes. Jag tro knappt att jag märkte honom under hela den tid jag jobbade där. Visst hälsade han på mig och han kom också ut ibland och drack en cola, men inte mycket mer. Håkan stannade i dörröppningen och sa med hög röst, samtidigt som han pekade på mig, ”det här är Anders han ska jobba i den här gruppen”.

Jag blev lite förvånad för han hade inte sagt det till mig rakt ut, att jag hade fått jobbet alltså, men jag blev ju mest glad förstås. Han presenterade de andra som satt i rummet, utom han längst in. Jag skakade hand med dom och en av dom frågade när jag skulle börja. Jag tittade frågande på Håkan och han tittade frågande på mig. Sedan frågade han om jag kunde börja på en gång. ”Visst”, sa jag, sen var jag igång. Introduktionen gick till så att chefen pekade på min stol och min dator. Sen visade han var toaletten låg och därefter tog han med mig till en kille som skulle ge mig ett användarnamn och ett lösenord. Jag fick det på en gång, sen var det visst dags för mig att göra nytta. Men jag kände mig tveksam om huruvida jag skulle hitta tillbaka till mitt rum. Ännu mindre visste jag vad det var jag skulle göra. Och Håkan såg ut att vara upptagen i ett möte så jag frågade mig fram till mitt rum. Det gick inte sådär himla lätt för jag hade glömt bort vad de andra hette som satt där. Och att beskriva dom visade sig vara ganska meningslöst för min beskrivning innefattade nästan alla som jobbade där. Tre unga killar, en som är ganska lång och två vanliga. Alla tre har vanliga kläder och en hade skägg. Jag insåg lönlösheten i att fråga ganska snabbt. Istället gick jag runt överallt. Det såg ganska lika ut. Större och mindre rum med datorer, killar och skärmväggar. Här och var stod det en skrivare och lite skåp. Det verkade finnas tre fikarum. Alla fikarummen hade läsk-, kaffe- och godisautomater stående bredvid varandra. Väggarna var mer eller mindre klädda med posters som gjorde reklam för olika spel.

Till slut hittade jag rummet. När jag kom in där såg det ut som tiden stått stilla. Visst jag hade inte varit borta länge, men det var som om killarna inte ens rört sig. Han som satt närmast mig, Tomas, tittade upp när jag kom. Sen tittade han på sin skärm igen. Det verkar jobba som galningar. Jag knäppte på min dator och tittar på det som hände på skärmen. Jag hann inte ens komma till skrivbordsbilden förrän Tomas skrek rakt ut:

– Fikadags!

Jag hörde ljudet av hörlurar som landade på skrivbord, stolar som gnisslade och människor som reste sig. Det närmaste fikarummet låg precis utanför vårt rum. Det satt några killar där redan. Tomas och Fredrik gick till läskautomaten. Johan gick till kaffeautomaten och jag stod bara på golvet och var villrådig. Jag hade inte en krona. Tomas frågade om jag inte skulle ha nått.

– Nä.

– Gratis.

– Okej, cola.

Efter att detta var det tydligen meningen att man skulle ta godis. Tomas tog en dammsugare, Fredrik en cocosboll och jag en kexchoklad. Vi satte oss runt det närmaste bordet.

– Så, vad tycker du om det här då?

Det var Fredrik som frågade och frågan var riktad till mig.

– Det verkar skitbra. Man får skapa dataspel och så får man läsk och dessutom lön, helt otroligt.

Dom andra nickade, men jag vet inte om dom höll med mig om att det var så fantastiskt. Jag tror att Tomas och Johan tycker det, men det var tveksamt om Fredrik var så entusiastisk. Fredrik sa att han kom från Umeå, fast han kände inte min mammas kille. Tomas sa att han var från Enköping, sedan pekade han på Johan och sa "Vallentuna". Jag hade inte hört talas om varken Enköping eller Vallentuna. Fast å andra sidan hade ingen av dom heller hört talas om Silverdalen. Men det tyckte dom inte var så konstigt, däremot tyckte Tomas att det borde vara obligatoriskt att veta var Vallentuna och Enköping låg, oavsett varifrån man kom.

– Okej ska vi surfa in på nån amerikansk chatsida och fråga hur många som känner till Enköping då, svarar jag.

Dom skrattade faktiskt lite åt det. Sen frågade jag vad det var meningen att jag skulle göra. Tomas svarade att vi ska lägga in allt bakgrundssnack.

– Vad då snacket, eller förresten vad är det för spel vi gör?

– Det heter "Terror Mission". Det var Johan som sa det. Det är nog det första jag hörde honom säga. Jag tittade på honom och frågade vad det är.

– Det är ett spel där man ska styra en kommandogrupp som slåss mot olika terrorister.

– Amerikaner?

– Givetvis, Navy Seals.

– Special unit?

– Typ.

– Terroristerna då? Araber?

– Givetvis, fast dom kallas inte för det i spelet, dom kallas bara terrorister. Han var helt allvarlig när han sa det. Tomas sa:

– Let's go and get them bastards.

– Yeah go for it man, sa Fredrik.

Dom lät lite som datorröster, särskilt Tomas. Ganska snart kom jag att förstå att det var liksom en grej i den här gruppen att försöka låta som rösterna vi la in. Vidare förstod jag med en gång att det var signalen för att fikapausen var över. När vi kom tillbaka till rummet rullade Tomas över sin stol till mitt bås, pluggade in sina hörlurar i min dator och visade mig hur jobbet gick till. Det var inte så svårt. Man gick in i något som jag tror han kallade spelets pseudokod, sen använde man ett program som hette "Verbal manager". I verbal manager plockade man ihop meningar. Dom kodsträngarna man skapade kopierade man sedan bara över i pseudokoden. Tomas sa att vi fick bestämma själva om vad som ska sägas och vem som skulle säga det. Detta så länge det bara var amerikanska filmkommentarer, som "go for it man" eller "well done boy". Tomas satt med mig i flera timmar. Sen fick jag en alldeles egen del av spelet att jobba med. Den var ett uppdrag som utspelade sig i något som verkade vara ett djungelland. Kommandot

skulle spåra upp knarkligor och eliminera dom. När vi hållit på i några timmar frågade han om jag var hungrig.

Jag kollade på klockan och insåg att den var över åtta på kvällen. Men det verkar inte vara någon som brydde sig om det, så jag sa inget mer än ”ja”. Han reste sig och tog med mig ut i fikarummet. Där satt redan Fredrik och några andra.

Dom åt såna där små pizzabitar. Tomas öppnade en frys och plockade fram några bitar, vände sig mot mig och frågade vilka smaker jag ville ha. Han väntade inte på svaret, istället släppte han dörren så att jag kunde kolla själv.

Dom måste tro att jag aldrig sett en mikrovågsugn förut, för när det var min tur att värma pizzabitar råkade jag ta i lite väl mycket när jag skulle vrida tidsvredet. Jag bara vred, sen hördes det ett krasch-ljud som när plast går sönder, så stod jag med vredet i handen. Tomas sa lite surt, fast jag tror inte att han var sur på riktigt:

– Va, förstör då våran mikrovågsugn.

Fredrik reagerade:

– Vaddå våran, det är väl företagets och du äger väl inga aktier i det?

En annan kille svarade:

– Det är inte firmans, det är hyresvärdens mikrovågsugnar, dom fanns här när vi flyttade in.

– Men då är det ju min mikro, för huset ägs ju av Vasakronan och det är ju statens fastighetsbolag. Alltså är det min mikrovågs ugn. Det var Tomas som sa det, han såg ganska nöjd ut. Jag tror inte att det var för insikten om att han ägde en niomiljondel av mikrovågsugnen utan för att han fått rätt i slutändan. Fredrik ville nog få ner honom lite på jorden, eller ville han bara fortsätta tjafset:

– Du äger en niomiljondel ja, det är ju inte så mycket.

– Ja men det är mer än vad jag gör i Ericsson, även om jag har aktier där.

– Kanske det, men då kan du ju åtminstone gå på bolagsstämman och bestämma lite.

– Viss, fast jag kan ju faktiskt rösta om AB Sverige också.

Dom fortsatte vidare med resonerandet, men jag hörde inte det för jag gick iväg för att leta efter något att vrida vredet med. För säkerhets skull tog jag med pizzabitarna, ifall jag skulle hitta en annan mikrovågsugn. Under tiden jag gick runt och letade funderade jag över det där med ägandet. Resonemanget gav mig liksom en tankeställare om att det är ganska mycket som man kanske betraktar som sitt fast det inte är det. Och det finns annat som man betraktar som andras fast det egentligen är ens eget. Ta lägenheter till exempel. En hyreslägenhet kan ju kännas mycket mer som ens egen än alla de lägenheter som finns i de hyreshus som ägs av kommunen och därmed av mig. Även om ens egen hyreslägenhet ligger i ett hus som ägs av någon annan. Eller dom aktier som jag ärvde av farfar. Dom som gör att jag är delägare i Atlas Copco. Jag känner ju inte ett dugg att jag äger Atlas Copco. Jag vet knappt vad dom gör. Men jag lovade farfar att aldrig sälja dom för dom hade han viss fått när han jobbat femtio år i företaget. Han däremot måste ju verkligen ha känt att Atlas Copco var hans företag, även innan han fick dom där aktierna. Jag tror att dom flesta aktieägare känner ungefär som jag. Det är inte deras företag, fast det egentligen är det. Men dom som jobbar i företagen, för dom blir det nog verkligen deras. Det är ju inte så konstigt då att de som äger aktier inte bryr sig så mycket om företaget egentligen. Förresten är det väl så att dom största aktieägarna oftast är fonder och sånt och då är det ju liksom ingen som äger dom. Jag menar dom som jobbar på fondbolagen äger ju inget. Och de som har pengar i fonderna lär ju inte bry sig om vad fonden äger bara det ger pengar. Till slut hittade jag en mikrovågsugn, men när jag kom tillbaka med de varma bitarna var dom andra redan borta. Jag tog med mig bitarna till mitt skrivbord och åt under tiden som jag började prova mig fram själv på datorn. Det gick väl sådär, lite tomatsås på skrivbordsunderlägget och ett par kommentarer inlagda. Det kändes lite läskigt att lägga in de allra första. Tänk att människor över hela världen kommer att höra det. Lite högtidligt liksom, fast den

känslan tappade jag ganska snart. Vi jobbade till en sådär tio på kvällen, sen kom det en securitasvakt och sa att det är dags att gå hem för nu skulle han larma.

Nästa arbetsdag började med att jag såg att jag fått ett mejl från Håkan. I mejlet fanns det en liten ljudfil. Jag klickade på den och hörde en röst som skrek på kommando engelska, eller amerikanska "save women and children". I mejlet stod det att jag skulle lägga in det lite här och där i spelet, varje gång kommandot kommer till ett hus som terroristerna sprängt. Jag lyssnar på texten en gång till. Sen lyssnar jag igen. Fan det är ju inte klokt. Får man säga så. Det är ju som att det inte spelar någon roll hur många män som dör bara kvinnorna blir räddade. Jag går in till chefen och säger det:

– Men vi män då? Varför ska inte vi bli räddade är vi liksom mindre värda eller?

– Vad fan snackar du om?

– Jag snackar om kränkande särbehandling. Jag blev ganska stolt över mig själv där faktiskt. Att jag kom på vad det hette. Men det hjälpte inte för chefen hade visst aldrig hört talas om det, han sa bara:

– Ta ditt skitsnack och stoppa upp, sen när du är klar med det så lägger du på den här rösten.

Precis innan jag går ut ur hans rum säger han:

– Förresten säger man ju så överallt. Har du aldrig kollat på nyheterna på TV och dom kan väl inte säga kränkande saker i TV va, den är ju statlig.

Jag kände mig lite ledsen över det han sagt. Jag hade ju liksom bara försökt tänka ut något bra. Något som gjorde att vi inte skulle riskera att få skit efteråt, fast det hade väl han inte fattat. Bara för att hämnas letar jag upp det ställe i spelet där jag la mina allra första meningar. På det stället är det några civila som kommer ut ur ett hus som har blivit sprängt av en knarkliga. Huset brinner och två killar hoppar ifrån taket. Först la jag in det där med "save women and children", sen lät jag in en av soldaterna säga: "But they are men". Då säger gruppchefen: "Then kill the bastards". Om spelaren skjuter ner dom säger gruppchefen: "Good boy, if you can't rape them, kill them." Först tänkte jag att jag skulle ta bort det när jag väl blivit på gott humör igen. Fast jag glömde bort det, eller kanske var det så att jag innerst inne ville att kommentarerna skulle vara kvar.

Tunnelbanestationen hemmavid var alldeles tom, snär som på en tjej som stod och väntar på tåget in till stan. Hon verkade vara ganska söt och i min ålder så jag tittade lite extra noga när jag passerade. När jag kom några meter ifrån henne tittade hon på mig och jag såg att det var Ninni. Hon gick i samma klass som mig i sjuan och åttan, alltså innan jag åkte till USA. Hon kände igen mig också, det syntes på henne. Jag stannade mitt emot och tittade på hennes ögon. Det såg ut som om hon var glad att se mig. Hon log med både munnen, ögonen och kinderna. De känslor som jag en gång hade för henne fyllde mig och jag kände en intensiv lust att göra något av det där som jag en gång drömt om att göra med henne. Mina armar sträcktes ut emot henne och hon stiger in i min famn. Men istället för den innerliga kram jag hoppats på blev det en snabbkram, som för att få det överstökat. Det kändes på hennes andedräkt och syntes på hennes tänder att hon druckit rödvin.

Jag ville att min mun skulle ta kommandot och fråga henne om vi kunde ta en öl eller kanske lite mer rödvin på pizzerian. Men den lydde hjärnan och frågade om hon ville gå på bio. Det ville hon och det passade henne att göra det redan nästa dag. Vi böt nummer och bestämde plats. Och det var himla tur att hon inte kunde den kvällen för jag hade fortfarande inga pengar, men nu var mamma hemma så jag kunde låna ett par hundra. Den dagen blev lång, trots att jag gick därifrån redan innan sex. Jag gjorde ungefär samma saker som tidigare. Fast mina tankar var nästan hela tiden hos henne, så det gick inte lika bra. Jag blev tvungen att göra om en del för jag blandade ihop vem som var vem i spelet. När dom andra satt och åt pizza i fikarummet, tog jag med mig min bit till datorn och surfade om biofilmer. Det gick inte heller så bra.

Jag velade så mycket mellan olika filmer att jag blev som tokig. Jag hann dock inte vela så länge, för dom andra kom in och började jobba.

Jag kom i tid till vår mötesplats, men hon var ännu mer i tid för hon stod redan där. Kramen är betydligt längre och liksom varmare. Vi står en stund omfamnade innan hon släpper mig och vänder sig om. Vi går på måfå och jag tror att vi bägge väntar på frågan: "Vad ska vi se då?" Det var hon som sa det. Jag svarar dröjande:

– Vet inte, kanske...

Jag tänkte säga att vi kanske skulle se något romantiskt, men sen tänkte jag att det kanske vore att vara lite för het på gröten, så jag fortsatte inte meningen.

Hon föreslog, utan att vänta på mitt svar, "Tomb Raider".

Jag sa: "Visst gärna." Fast jag anade att jag inte skulle tycka om den.

Vi var inte så lång ifrån bion på Hötorget och vi hade tur. Det fanns biljetter och det var bara en timme kvar tills den skulle börja. Vi tog var sin pizzabit och pratade om vad som hänt i våra liv. Hon verkade lite intresserad av vad som hänt mig faktiskt, särskilt vad som hände i USA. Hon berättade om gymnasiet och om sitt jobb. Hon hade gått på turistgymnasiet i Vilhelmina, vilket förklarar varför jag inte sett henne sen grundskolan. Nu jobbade hon på ett hotell på Östermalm. Jag försökte säga något trevligt för varje grej hon berättade. Samtidigt som jag nästan bad till gud om att hon inte skulle säga typ "sen träffade jag Pelle och nu bor vi ihop". Hon gjorde inte det. Hon nämnde faktiskt ingenting om killar och jag vågade inte fråga. Hon frågade inte mig om tjejer heller. Jag tänkte att det förhoppningsvis var för att hon tänkte på samma sätt som jag.

Filmen var som amerikanska filmer brukar vara och jag kände att det kanske inte riktigt var min grej. Tråkigt nog, för när jag var yngre älskade jag amerikanska filmer. Det var en viktig anledning till att jag ville åka dit. Nu satt jag mest och irriterade mig på alla omöjliga saker som hände och på att alla var så duktiga på allting. Dessutom irriterade jag mig på att jag satt och irriterade mig på det istället för att fundera över det viktigaste. Eller var det kanske så att jag satt och irriterade mig för att slippa att tänka på det viktigaste. Det att hon satt bredvid mig. Ibland tittade jag på henne och några gånger verkade det som om hon tittade tillbaka och log. Hon hade sin högra hand på sätet. Som redo för att gripa min, men det vågade jag inte. Lara Croft är givetvis bäst på allting och dessutom är hon jättesnygg och hon har på sig jättesexiga kläder. Varför är det alltid så? Vill halvfeta och halvmislyckade genomsnittsamerikaner känna sig ännu mer misslyckade? Eller vill dom leva i en drömvärld för ett tag? Mig får filmerna i alla fall att känna mig ganska misslyckad. Det spelar ingen roll hur duktig och snygg jag vore, för jag kommer ju aldrig att bli lika snygg och duktig som Lara Croft. Och jag säger definitivt inte lika perfekta kommentarer. I den verkliga världen, där jag lever, där misslyckas saker. Är det så att företagen vill att vi ska sträva efter att bli sådär perfekta. Amerikanska filmbolag verkar i alla fall vilja det och för att inte tala om amerikansk reklam. Som jag minns det så var allting i amerikansk reklam perfekt, lyckligt och alla var vackra. Det är som en företagens komplott för att få oss att tro att det finns människor som är helt perfekta. Och bara vi konsumerar ännu mer och dyrare saker så blir vi det också. Gör inte det att vi hatar oss själva som vi är, eller ännu värre, i att vi föraktar dom som är ännu mer misslyckade än vi?

På tal om misslyckande, så var hela dejten ett misslyckande, för nästan direkt efter att hon sagt hur bra hon tyckte filmen var sa hon "tack för mig nu måste jag nog hem, annars blir min kille sur."

Jag blev ledsen, men försökte att verka glad. Som om jag tyckte att det var kul att träffas, men utan att det betydde något för mig. Jag hoppas inte att hon såg mitt missnöje, för det unnar jag henne inte. Som en hämnd liksom, tänkte jag att alla djävla företag som säljer på oss en massa dyra saker med glassig reklam, dom ska minsann få. Redan på en gång när jag tänkte det visste jag hur jag skulle göra.

Nästa dag på jobbet började jag med att checka ut några sekvenser ur databasen och öppna dom med ritprogrammet. Sedan letade jag upp loggan för McDonald's på

Internet. Därefter förminskade jag den och la in den på en terrorists jacka. Det såg väldigt snyggt ut faktiskt. Det syntes sådär lagom lite.

Man var tvungen att titta ordentligt för att se den och det visste jag att ingen på företaget skulle ha tid att göra. Förresten la jag in den i en sekvens som redan var godkänd och klar. Det var ganska kul faktiskt så jag fortsatte med att lägga in Nikes logga på en annan terrorists tröja. Det vart också bra och jag fortsatte med Coca-Cola och Ford samt en del andra amerikanska märken som jag glömt.

Just som jag höll på som bäst, helt inne i det jag gjorde. Hörde jag ljud bakom mig. Som om det är någon som står bakom min rygg. Förskräckt vänder jag mig om. Där står Tomas. Han ler lite, men verkar ändå allvarlig.

– Vad gör du?

– Inget.

– Varför använder du grafikprogrammet då?

– Leker lite bara.

– Men det är väl inte meningen, du ska lägga på texter.

– Ville ta en paus bara.

– Kom bara ihåg att inte checka in dom sekvenserna bara, för då blir det kanske fel.

– Visst, ska vi käka snart?

– Kanske, men du får käka när du vill.

– Väntar på er.

Sen när vi satt och åt våra kvällspizzor frågade Tomas om vi kanske skulle gå ut och ta en bira efter jobbet. ”Gärna” sa jag och dom andra sa nått liknande. Alla var nog ganska sugna på att ta en bira för redan vid niotiden reste sig Fredrik och sa med hög röst ”bira, bira”.

Alla sa efter honom som i kör, sedan gick dom innan jag ens hunnit stänga av datorn.

Vi gick till stället mitt över gatan. Vi pratade om lite allt möjligt som handlade om jobbet. Dom berättade till exempel om hur länge dom jobbat där. Jag gick på toaletten.

När jag kom tillbaka var Tomas borta. Fredrik och Johan satt framåtlutade emot varandra. Det verkade samtala ivrigt. Jag hörde Fredrik säga:

– Det viktigaste är ideologin. Moderat ideologi säger att det finns de som är hjärnor och de som är händer. Om man låter de som har hjärnor styra blir det bäst för alla.

– Men det låter ju helt sjukt.

– Jag vet inte det. Det har väl sina poänger. Om alla bestämde skulle det ju bara bli kaos.

– Men det är väl ingen moderat som verkligen tycker så. Jag känner flera moderater och dom är ju schyssta människor.

– Viss det är klart att de är, men det där är grundideologin.

– Men den gäller väl inte idag?

– Jo se på deras politik. Enligt den så ska vissa få allt. Lägre skatter så att folk med höga löner får mer pengar kvar, då blir det ju mindre pengar till exempelvis sjukvården, men det löser dom med privata sjukvårdsförsäkringar och privata skolor. Sen vill ju borgarna att de rika ska få dra av pengar för att dom har hemhjälp.

– Men vad är vitsen med det hur skulle det gagna samhället?

– Jo det är väl klar. Om man har många förmåner av att vara duktig, så kommer det att vara fler som vill vara duktiga. Och då får vi alla, även vi som inte är så duktiga det bättre.

– Det låter ju vettigt, men alla kan väl inte ha duktighetsjobb heller.

– Precis, det är det som är problemet. Alla andra kommer bara att känna sig mer värdelösa och då får dom ingen lust att bidra alls. Dessutom är det ju många fler som kommer att känna sig som losers och det är väl ingen bra samhällsstrategi, även om det säkert är bra för alla som känner sig som vinnare. Dessutom så är det ju inte direkt optimalt, för det är ju inte säkert att de barn som går i dom fina skolorna är dom som är bäst lämpade för dom fina jobben. Dom kanske hellre skulle vilja bli till exempel hantverkare.

–Ja sen måste det ju bli en massa jättesmarta människor som går i dåliga skolor som aldrig får chansen.

– Precis.

Johan såg ut som om han tänkte så det knakade, efter ett tag sa han:

– Förresten behöver man väl inte så mycket uppmuntran i form av högre löner och lägre skatter för att få folk till de fina jobben. Det lär väl finnas hur mycket folk som helst som skulle vilja bli läkare och direktörer och sånt. Det borde ju vara svårare att få tag i folk som vill stå i en fabrik eller sopa gatorna.

Fredrik nickade och svarade:

– Det borde ju vara så, men ändå är det inte så av någon anledning.

Sen satt de tysta, så jag tog chansen.

– Kanske, sa jag ivrigt, kanske är det så för att det finns för lite utbildningsplatser.

– Visst det förklarar väl en del. Till exempel att det är svårt att få tag i läkare. Men för de flesta fina jobb räcker det inte med en utbildning. Där handlar det om kontakter.

– Om det handlar om kontakter, då är det väl inte så att det blir rätt man på rätt plats. Då är det ju mer av: Rätt polare ger bra plats.

– Ja så är det nog.

Johan verkade inte vilja fortsätta. Han lämnade liksom över till mig. Jag frågade lite trevande:

– Men vad säger din ideologi då Fredrik?

– Den säger att alla ska få samma chans, men det är upp till var och en att ta den.

– Vad betyder det då?

– Hörs inte det?

– Jo kanske, men det gör ju ändå att det finns en massa människor som inte får vara med. Alla dom som inte visste att dom hade en chans eller dom som inte orkade ta den.

– Ja det är sant, men vår ideologi säger också att alla kan bidra på sitt sätt och alla bidrag behövs. Sverige blir liksom bättre om varenda en kan leva på sitt jobb.

Nu vaknade liksom Johan och säger:

– Men det förklara ändå inte varför vi ska ha en A-kassa. Visst det är väl bra om det hjälper folk som förlorar jobbet. Men det finns ju dom som utnyttjar den och det tjänar vi inget på.

Fredrik satt tyst en stund innan han svarade:

– A-kassan gör att folk blir tryggare. Då vågar man utmana lite och det behövs.

– Hur då?

– Ja det finns en massa exempel på hur viktiga uppfinningar kommit från dom som har tänkt annorlunda och vågat stå på sig. Om de inte skulle vågat stå på sig skulle...

– Nämn någon sån uppfinning?

– Ja som Nokias mobiltelefoner. Dom skulle nog aldrig ha haft några mobiltelefoner om det inte vore för en kille som, emot ledningens vilja, drev ett litet projekt med digitala telefonväxlar. Sen har vi ju en massa pundiga beslut som tas för att ingen vågar säga emot. A-kassan gör kanske att folk vågar lite mer...

Där blir han avbruten av att Tomas kom tillbaka och sa något som jag inte kommer ihåg. Vi återgick till att prata om datorspel och sånt. Efter ett par timmar åkte jag hem.

Dagen efter hörde jag hur Tomas sa något till Fredrik. Fredrik sa något tillbaka och rullade över till Tomas bås. Jag kände mig lite less och dessutom lite utanför, så jag la ifrån mig hörlurarna och gick in innanför Tomas skärmväggar.

Fredrik sa:

– Bara för att man är framgångsrik behöver man väl inte tro att Sverige blir framgångsrikast av att alla dom som har det bra får det bättre.

Jag förstår att han anspelar på det som Håkan sa när han kom in och pratade med oss för en stund sedan.

– Jo, fast Tomas log när han sa det. Kanske som för att visa att han inte var helt allvarlig. Fast jag vet inte.

– Men det är väl olika saker. Du vill väl vara framgångsrik för att det ger dig en kick, eller hur?

– Ja, men jag vill ju gärna få ut något ekonomiskt av det också.

– Det förstår jag med och det får du väl också. Men om bara de framgångsrika hade det bra, då skulle det väl inte vara så bra. Tänk om ingen ville hålla på med vanliga jobb för att de gav så dåligt tillbaka. Utan alla utbildade sig till sånt som läkare och programmerare. Då skulle det inte vara så kul för dig. Dessutom skulle ju allt bli jättedyrt. Sen skulle vi få en massa arbetslösa programmerare. Då är det väl bättre för Sverige att folk kan klara sig även på mindre fina jobb.

– Precis och det är just det som moderaterna vill, att folk ska klara sig på sina jobb utan en massa extra bidrag.

– Och hur får du ihop det? Om de sänker skatterna så måste dom rimligen dra ner på något eller hur? Och om dom sänker skatterna mest för dom rika, så blir dom rimligen gynnade på de fattigares bekostnad, eller hur?

– Fast dom har faktiskt valt det själva. Dom kunde också ha utbildat sig och sett om sitt hus.

– Det är sant och dom får så klart till viss del sota för det. Men politikens uppgift är att göra samhället så bra som möjligt med de förutsättningar som är.

– Det är vi som jobbar i näringslivet som drar in alla pengar. Pengar som dom som jobbar åt samhället eller får bidrag lever på. Men jag tycker att det är okej, så länge vi bara får mer än dom.

– Men det väl orättvist om bara vi som jobbar i näringslivet och dom som äger det får en del av alla de effektiviseringar som skett. Eftersom hela samhället har bidragit till dom. Och med effektiviseringarna har dessutom en massa jobb försvunnit från näringslivet. Jag blev så glad över att höra det han sa. Det är precis det jag hade gått och tänkt på. Men när jag flikade in mina tankar gjorde jag det så fort och komprimerat, bara för att inte ta upp så mycket av deras tid, att jag tror att dom inte ens förstod vad jag menade. Men mitt inlägg gjorde att dom tystnade. Så jag gick tillbaka till mitt bås och satte igång med arbetet.

Det var tur att jag gjorde det för straxt efteråt kom Håkan in och sa att vi ska gå till konferensrummet för VD:n har något att säga:

Jag har aldrig varit i konferensrummet tidigare, men jag följde de andra. Vi spekulerade lite i vad det kan handla om, men ingen verkade ha någon klar idé. Konferensrummet var ett ganska stort rum fyllt med stolar. Först nu såg jag alla på företaget på en gång. Mannen bakom talarstolen antar jag var vår VD. Han bad oss sitta. Sedan sa han med allvarlig röst:

– Som ni alla säkert har hört så har två flygplan flugit in i World Trade Center. Som ni alla vet tänkte jag, det visste i alla fall inte jag. Det verkar som om flera andra är förvånade också. Först trodde jag han menade World Trade Center i Stockholm. Då blev jag väldigt orolig för min farbror arbetar där. Men snart förstod jag att han menade i New York.

VD:n fortsätter efter en stunds tystnad:

– Det lär vara arabiska terrorister. Sen är han tyst en stund igen. Som för att det ska sjunka in. Låt oss hedra offren med en tyst minut. När minuten var över sa han med ett litet leende på läpparna.

– Nu måste ni verkligen jobba på, för att vi verkligen ska kunna utnyttja den här chansen. Alla måste verkligen ligga i, inget mer halvtidsjobb. Den som går hem innan tio på kvällen är en slöfock eller hur?

Han håller ut armarna och vrider handflatorna uppåt, sen lyfter han händerna sakta. Precis som pastorn i baptistkyrkan. Där var det ett tecken för att vi skulle jubla. Det var det tydligen här också för några började försiktigt att jubla. Först jublade cheferna, och snart följer alla andra efter. Han lät oss jubla en stund innan han manade till tystnad.

– Och bara för att vi ska visa er hur mycket ni betyder kommer vi utöka matsedeln med härliga pajer från Frödings och glass från GB. Men sen är det upp till er. Kom igen nu! Är ni med oss eller? Vi ska klara det på fyra veckor va! Klarar ni det så lovar vi er en bonus, det ni. En fet bonus lagom till julklappsinköpen ska börja. Alla jublade jättemycket, alla utom jag som bara småjublade lite för att det inte skulle se ut som om jag bangade.

Det hände inte så mycket mer i mitt liv de följande veckorna. Det var mest jobb hela tiden. En dag fick jag lön. Jag tyckte att jag jobbat hela tiden men jag fick inte ens en hel månadslön. Visst hade det hunnit gå några dagar i september innan jag började. Men jag hade ju jobbat en massa övertid. Det stod ingenting om det och i rutan för övertidstimmar var det en nolla. Jag frågade Tomas och han skrattade. Det lät lite smårått. Han sa att jag inte får någon övertidsersättning för att jag har så bra lön. Men jag trodde att det bara var chefer och sånt som inte fick övertidsersättning. Förresten tjänade jag sämre än flera av mina kompisar som jobbade som säljare och dom hade ändå övertidsersättning, tror jag. Jag tappade med ens lusten att jobba tills securitasvakten kom. Jag bestämde mig för att aldrig gå hem efter nio. Precis som Fredrik gjorde, fast det höll inte ens den dan. För när klockan var nio hade jag inte ens hunnit hälften av det jag hade tänkt göra. Som en liten kompensation la jag in att gruppchefen sa ”fight to the end, to secure freedom and income for American companies”, när teamet stormade en byggnad med en massa araber i.

När jag kom till jobbet en dag i början på oktober får jag höra av Tomas att jänkarna anfallit Afghanistan. Då började jag nästan skaka av ilska. Dom bombar ett helt land bara för att några personer, som eventuellt kommer därifrån, kört i några flygplan i ett par amerikanska hus. Varför är det okej att göra så? Det handlar väl egentligen om att den som är starkast får göra som den vill och de svagare är tvungna att foga sig. Så har det väl alltid varit. Det starkaste landet erövrar omkringliggande länder. Dom starkare grupperna i samhället, vilket nuförtiden väl oftast är samhället självt, bestämmer villkoren. Fast det är väl i alla fall bättre än som det var för när det var de rikaste som bestämde, oavsett hur galna dom var.

Det tokigaste med det är väl det att man får lära sig att det är tvärtom. Som när min lillebror gjorde något dumt, då kanske jag slog honom lite. Men det var oftast ingen bra idé, för det slutade nästan jämt med att han sprang in till mamma eller pappa och sedan skällde de på mig och sa att jag inte skulle slå någon som var mindre än mig. Fast dom få gånger jag slogs med någon som var större än mig, slutade det ju bara med att jag fick en massa stryk. Jag kom ihåg en gång när en kille som gick några klasser över mig tog min cykel, som jag precis ställt ifrån mig. Jag sa åt honom att han skulle kliva av den. Då fick jag en smäll på käften. Först blev jag jätteförvånad. Sen slog jag tillbaka. Då klev han av cykeln, slängde den på marken och började boxas på mig. Han slog så hårt att det började blöda. Sen sparkade han till bakhjulet på cykeln så det blev skevt. När jag sa det till pappa, blev han så klart arg. Men när jag tog upp det där med att jag gjort precis som de sa att jag skulle göra. Alltså att jag bara skulle ge mig på dom som var större än mig, då verkade det som om han skämdes.

Men nu har jag faktiskt en liten chans att slå tillbaka, tänkte jag. Nu ska jag fan ge dom. Nu skiter jag i det här och lägger in alla elakheter jag kan komma på. Jag tror, dock, att jag tänkte att jag aldrig skulle spara ner ändringarna, men att jag sen glömde bort det. Jag menar att jag tänkte göra ändringarna utan att checka in de ändrade sekvenserna i databasen.

Jag kom på en lite kul grej som jag la in i den sekvens som jag höll på med. Den sekvensen handlade om att USA gått in och ”befriat” ett land ifrån deras ledare och nu ”hjälp” deras polis med att upprätthålla ordningen.

Kommandots uppgift var att spåra upp och döda dom onda terrorister som försökte skrämja bort dom amerikanska soldaterna med bomber.

Det kändes skönt att busa lite med den för jag hade ganska mycket samvetskval när jag jobbade med den. Jag menar vad finns logiken i att dom som bor i landet är terrorister och dom som anfaller är dom goda.

Den grej jag kom på var att jag ändrade lite i poängräkningsprogrammet så att man fick poäng varje gång man sköt en amerikansk soldat utom dom i det egna kommandot. Det var till och med så att man fick tio gånger mer poäng om man sköt en amerikansk soldat än om man sköt en "terrorist". Den som sköt ett amerikanskt befäl fick ända upp till hundra gånger mer poäng. Jag tänkte inte på det då, men det gjorde att jag införde världens enklaste genväg till att uppnå guldpoäng och därmed bli världens bäste terroristbekämpare. Vilket renderar en medalj ur presidentens hand.

Jag satt ett tag och kände mig nöjd över det, sen laddade jag ner tre sekvenser som jag inte jobbat med och la in att någon säger: "We got to fight to defend our freedom to exploit the whole world" lite här och där. Sen la jag in: "We defend our freedom to over consume the natural resources of the world." I några andra sekvenser la jag in: "I love the smell of burning islamists." Sen la jag nog dit en hel del andra kommentarer också som jag inte kommer ihåg. Efter några timmar kände jag på mycket bättre humör. Då ringde det någon på min mobil och försökte kränga på mig ett nytt telefonabonnemang. Jag nobbade honom ganska bryskt och fick en väldig lust att slänga på luren, så som man gjorde förr när det fanns vanliga telefoner. Nu fick jag nöja mig med trycka på den röda knappen och från lagom låg höjd släppa telefonen på bordet. Samtalet påminde mig om det där med att vi skall välja allting nuförtiden och det gjorde mig återigen inspirerad. Jag ville häckla det på något sätt. Jag menar att jag ville häckla det här med att vi numera har tio grundskolor där det förr fanns tre. Och att eleverna luras att välja mellan en massa konstiga utbildningar, som till exempel media-strateger, efter vilka det inte finns en chans till att få jobb. Som den utbildning som jag gick, den hette PR-kommunikationslinjen. Ärligt talat vet jag inte riktigt vad den gick ut på.

Eller att det nu kommer två brevbärare efter varandra i min portuppgång. Eller att det finns tre mobiltelefonnät som täcker samma område. Det kan ju bara inte vara vettigt samhällsekoniskt sett. Det bara måste ju bli dyrare för samhället. Vore det inte bättre att lägga de resurserna på något där det inte gör något om man vore flera, som fler läkare till exempel. Tyvärr kom jag inte på något riktigt bra så det fick bli kommentarer som: "Defend the poor people's freedom of choice between Coke and Pepsi."

Den dagen gick jag hem bland de sista, så jag passade på att sno med mig lite godis och ett par pizzabitar. Jag tyckte att det kunde vara lite rätt faktiskt. Jag menar vad kostar det för företaget, jämfört med att jag suttit där hela kvällen och jobbat gratis.

Det gick ett par dagar. Jag tror att jag la in lite fler småelaka texter. Till exempel i en sekvens vid ett tillfälle då det går en kvinna med en barnvagn framför kommandot. Den som skjuter på henne får minuspoäng, men jag la in att chefen säger: "Shoot that bitch!" En av de meniga i gruppen svarar: "But it is a woman with a child." Chefen svarar: "Newer mind, a dead Muslim is a good Muslim." Om spelaren skjuter henne får han så klart fortfarande minuspoäng, men då säger chefen: "You killed her you jerk." En av de meniga svarar: "But you told us tot do so." Chefen svarar: "It was a joke."

Bara några dagar innan spelet ska släppas ringer chefen på min mobil och ber mig komma in på hans kontor. Jag blir med ens väldigt nervös. När jag ser chefens min blir jag inte mindre nervös. Först ber han mig sitta ner, sen börjar han prata om att spelet snart är klart. Därefter pratar han lite allmänt om att vi har gjort ett bra jobb. Sedan kommer han till att det inte finns något jobb till mig efter att deadline för att checka in sekvenser är passerad. Deadline skulle vara på torsdagen, men han skulle se till att jag fick lön även för fredagen. Då skulle alla få smörgåstårter och VD:n skulle hålla tal för oss. Men sen var det tack och hej. Han sa att jag givetvis var välkommen till det stora releasepartyt veckan efter.

Jag hade hoppats att han skulle vara klar i och med att han sagt med det, men det var han inte. Han frågar lite trevande om varför jag varit inne i färdiga och godkända sekvenser av spelet och gjort ändringar.

Han hinner inte ens säga hela frågan förrän jag börjar skaka. Jag försöker nonchalant släppa ner händerna i knäet, så det inte ska synas så mycket. Sedan säger jag ”Vaddå vad menar du?” Bara för att vinna lite tid.

Håkan svarar:

– Systemavdelningen har mejlat mig en lista på dom som har varit inne i dom färdiga sekvenserna och ändrat och du är en av dom.

Sen lutar han sig fram över skrivbordet, tittar mig i ögonen och säger:

– Du vet väl att man inte får göra det?

– Nä, jo. Jag vet inte. Jag tror inte att någon har sagt det till mig. Förresten så tittade jag bara lite jag ändrade inget.

– Konstigt för i mejlet står det att du har lagt till flera kilobyte i flera olika sekvenser.

Vad är det som du har gjort?

Jag tänker så det knakar. Vad fan ska jag säga. Jag håller på och säga att något flummigt om att jag såg några felaktiga uttryck. Jag är ju trots allt ganska bra på engelska, så det kanske skulle kunna funka. Men då kommer jag på en ännu bättre variant:

– Jag gick in för att se om det fanns några ställen där jag kunde lägga in ”Save women and children”, som du bad mig om. Men då hittade jag också lite olämpliga uttryck som jag ändrade. Som du vet är jag ju rätt bra på amerikanska.

Håkan ser först lite misstänksamt på mig. Sedan lutar han sig tillbaka och ler.

– Bra jobbat det hade jag glömt. Ja då var det väl inget mer då tror jag. Vi kontaktar givetvis dig när vi behöver folk i nästa projekt.

Vi hinner inte riktigt klart med att lägga prat på alla sekvenser, så vi blir tvungna att hoppa över långa perioder för att lyckas hinna lägga åtminstone lite prat i här och där innan deadline.

Smörgåstårten var ganska god och vi fick ta hur mycket vi ville. Jag märkte dock att det är ganska lätt att det går över till kräkkänsla om man äter för mycket lax, leverpastej och majonnäs på en gång. Fast det var i alla fall lätt att spy upp det. Inte för att jag ville spy, men dom bjöd på väldigt mycket bubbeldricka också, så jag blev rejält full. Jag blev så full att jag kom på mig själv med att stå och antyda en massa saker om mitt lilla bus.

Någon frågade vad fan jag menade. Då insåg jag att det var dags att dra. Jag kollade en sista gång in på min arbetsplats. Det verkade inte som om jag glömt något. Varför skulle jag förresten ha gjort det? Jag hade ju aldrig tagit med mig något dit. Sen tog jag ett par burkar cola ur automaten. Sa hej då till dom andra i min grupp, inklusive Håkan. Han sa några ord om att jag var välkommen tillbaka när dom behövde folk till nästa spel och Fredrik sa att det var tråkigt att jag skulle sluta. Sedan var det över. Visst jag gick på releasepartyt också och det var ungefär likadant fast då bjöd dom på hamburgare och öl. VD:n höll tal och snackade om hur duktiga vi varit. Sen stod fanskapet och log emot oss som en predikant. Efter att ha stått så ett tag sa han:

– Tyvärr missade ni ändå fyraveckorsgränsen för att få den feta bonusen. Men vi tycker att ni varit väldigt duktiga, så vi har faktiskt ordnat en gåva till var och en av er. En gåva som ett tecken på vår uppskattning.

Alla applåderade och några till och med jublade. Men det hade de nog inte gjort om dom sett att gåvan bestod av en presentförpackning med alla spel firman gjort och ett kuvert med biocheckar.

Det blev helg och därefter arbetslöshet. Fast den helgen kändes det inte som om jag var arbetslös. Det kändes bara som om jag blivit fri. Jag hade flera kompisar som också var fria och dom hjälpte mig att fira. Min mamma var i Umeå igen så vi bodde hela gänget hemma hos oss. En av mina kompisar hade en hel del filmer, vi kollad igenom minst tio stycken. Först kollade vi seriöst. Men efter en fyra-fem filmer effektiviserade vi det hela genom att snabbspola igenom alla tråkiga scener. Eftersom han inte gjorde så mycket annat än kollade på filmer, var han expert på att välja ut dom bästa scenerna och däremellan berätta handlingen som vi missade. Vi drack öl också och bakade pizzor. Vi hade tänkt gå ut, men det kändes så hopplöst långt till stan. Dessutom skulle vi säkert ändå inte komma in, så vi såg ännu fler filmer. Sen ville mina kompisar lira mitt spel, så det gjorde vi resten av helgen. Jag lärde dom en hel del om taktiken i spelet, sådant som jag snappat upp då och då. Jag hade bara en kontroll så vi fick turas om. Efter ett tag började vi hela tiden spela som en och samma spelare. Det var som att vi jobbade i skift med att sköta spelet. Det gick väldigt bra för oss. Efter den helgen hade vi nog bland dom bästa poängen i hela världen, bara det var ju lite ballt, så ingen ville sluta. Varje gång det var min tur var spelet bara svårare och svårare. Efter bra lång tid kommer jag på det där med att skjuta amerikanare i sekvensen i arablandet. Det fungerade verkligen. Det var faktiskt skitkul och poängen blev enorm. Vi behövde inte alls hålla på länge förrän vi fick träffa presidenten. Det var väl kanske lite väl bra för alla andra gnetiga uppdrag blev liksom helt värdelösa. Vilket gjorde att vi backade tillbaka till förra sparningen och körde som vanligt istället. Någon gång på måndagen kom jag på att jag hade tänkt åka till arbetsförmedlingen. Anton och Emil hängde på men Jonas stannade kvar och skötte spelet. Killen jag pratat med tidigare fanns inte där och ingen annan hade tid. Jag kollade i en av datorerna som stod där istället. Det fanns en hel lista på jobb, men när jag kollade närmare var det nog inte så många som jag hade en chans att få. För att göra någonting skrev jag i all fall ut lite annonser, tog deras tidning och åkte hem. Det gick några dagar och några veckor. En morgon ringde det på dörren. Jag låg och sov. Det ringde flera gånger. Till sist öppnade jag. Därutanför stod fyra gubbar. Dom sa att dom var ifrån polisen och att jag skulle följa med dom. Jag fick klä på mig, men inte borsta tänderna. Dom sa åt mig att ta med tandborsten och lite kläder. Jag gjorde som dom sa, som i trance liksom. Utan att tänka plockade jag ihop lite vad jag hittade. Det kändes som en stor boll i huvudet, som om det bara inte gick att tänka. Dom frågade mig en massa, låste in mig i ett rum. Läste upp, kom in med mat, låste, låste upp, frågade mer, låste. Så höll de på ett bra tag. Jag fick inte prata med någon annan och dom tog min telefon. Sen, jag tror det var några dagar senare, kördes jag till ett häkte i Södertälje. Där var det precis likadant. Jag visste inte om mamma eller brorsan eller någon annan heller, visste var jag var.

En gång när dörren öppnades stod där en kille med en bokvagn. Jag hade så tråkigt att jag tänkte att jag nog borde klara av att läsa en bok. Jag plockade några jag kände igen och tittade på honom. Han reagerade inte så jag tog några fler. När han ändå inte reagerade tog jag några till. Då sa han "max fem, det ska räcka till alla vettu." Jag tror jag höll minst femton böcker i handen. Fem av dessa, det kändes som ett svårt beslut. Dum som jag var valde jag de allra tjockaste, bara för att jag tänkte att då har jag att göra längst. Men det resulterade bara i att jag inte orkade mer än ett par sidor i någon av dom. En bidragande orsak till min brist på läslust var förstås alla tankar som snurrade runt i huvudet. Oftast handlade det om min framtid, eller snarare om oro inför framtiden. Men ibland tänkte jag faktiskt på annat, som det här med valfrihet. Vad är det för bra med denna djävla valfrihet? Den ger en ju bara en massa ångest. Om man har en himla massa alternativa skolor, telefonabonnemang, sjukhus, dagis med mera som man kan välja emellan, gynnar det bara vissa smarta som fixar det för sig. Resten kommer bara att få en massa ångest och tro att de valt fel. Fast förmodligen kommer alla prata om hur bra val de gjort bara för att försöka övertyga sig själva om att de trots allt är vinnare. Vilket kommer att göra att lyssnarna känner sig ännu mer som förlorare.

Fast att det i slutändan handlar om minimala skillnader. Eller ta det här med individuella löner. Man kan nog ta vilken arbetsplats som helst.

Folk går och känner sig orättvist behandlade för att den eller den får mer i lön fast det inte är sant. Så går säkert många omkring och känner det. Det är säkert till och med så att dom kan vara avundsjuka på varandra. Den som får dom där extra hundralapparna känner sig kanske lite utfrysad för att den tror att dom andra tycker att han eller hon smörar för chefen eller nått. Eller då kanske han känner att han hela tiden måste vara duktigast eller smartast bara för att liksom göra rätt för pengarna. Sen finns det ju en massa andra system för att få folk att känna sig som vinnare. Betygen, till exempel, de gör så att de som är duktiga i skolan känner sig ännu bättre (fast de säkert kände sig rätt bra redan från början). Och dom som är dåliga kommer att känna sig ännu sämre och de kanske till och med ger upp. Och vad har vi vunnit då? Ingenting, men vi har skapat ännu en människa som kommer att känna sig som och bete sig som en förlorare. Som grädde på moset har vi sånt som reklam som hela tiden hetsar oss till att drömma om att bli vinnare. Till och med staten håller ju på med sånt. Dom har spelbolag som vill att vi ska bränna våra sista pengar på olika spel och deras reklam skryter om alla de fina vinsterna, vägen till lyckan.

Med tiden vande jag mig ändå lite vid att sitta där. Efter ett tag sa någon att de hävt mina restriktioner. Vilket tydligen betydde att jag fick träffa min mamma, läsa tidningar och se på TV. Mamma var så klart upprörd, men jag trodde det skulle vara värre. Jag hade verkligen bävat för vad hon skulle säga. När jag träffade henne, då pratade hon mest om praktiska saker, som vem som ringt och sånt. Sedan visade hon en massa tidningsurklipp om mig.

I en tidning, jag tror det var Expressen, beskrivs jag som en ovanlig kille, lite av en enstöring. Det är en massa bilder. En på vårt hus, en på datafirman och en på häktet där jag satt. Dom har tagit reda på ganska många saker om mig faktiskt. Som att min pappa tagit livet av sig och att jag bott i USA. Dom hade intervjuat en psykolog också. Han sa att mitt beteende är ovanligt eftersom det var genomtänkt och raffinerat trots att jag inte föreföll ha gjort det i någon organiserad form eller i vinstsyfte. Han sa att beteendet är bortom standardavvikelsen för subversiva beteendemönster. Jag förstod inte vad det innebar, blev tvungen att fråga mamma. Hon förstod inte heller, men hon lovade att kolla med min farbror. Hon hade med sig en artikel ur Dagens Industri också. På den satt en klisterlapp med en hälsning från farbror. Där stod det "Lycka till Anders, jag tycker att det var modigt och bra gjort av dig!" Det värmdes verkligen att läsa det för jag har alltid sett upp till honom. Han är liksom alltid så klok jämt. Han vet svaren på allting, har en så fin bil och allt sånt. I artikeln står det att Game Wizard blivit stämde av amerikanska staten och en rad företag för smutskastning av deras varumärken.

En av dom som jobbade i häktet frågade om jag vill ha lite samsittning. Jag frågade vad det var och han sa att man kan få sitta någon timme om dagen med någon annan och prata lite. Jag tackar ja och han släppte in en gammal snubbe som verkade vara knarkare. Knarkaren sa att han hette Roger, sträckte fram handen och frågade vad jag hette. Sedan började han berätta om sitt liv samtidigt som han rökte jättemycket. Han frågade inte mig om lov eller om jag hade en askkopp, han bara rökte. Men ändå var det rätt kul att höra om hans liv även om det kändes lite obehagligt att vara inlåst med honom. Det var också lite jobbigt att han hela tiden antydde att jag var en skurk, genom att säga sånt som "oss tjuvar emellan" och så vidare. När han väl frågade varför jag satt där kunde han inte fatta vad det är jag hade gjort eller varför jag gjorde det. Han blev lite obehaglig, började antyda sånt som att jag fått en massa pengar för att göra det.

Jag försöker förklara att jag tycker det väldigt farligt att amerikanerna bara anfäller alla som de inte gillar. Och att jag inte gillar att det är en massa storföretag som håller på att ta över världen och våra känslor. Att vi blir lurade in i att arbeta mer och mer, fast vi inte behöver det, bara för att sen slösa bort alla pengarna på dyra märkesprylar.

Han fattade ändå inte, men så klart han var väl inte direkt inne i den svängen. När han väl gått och pliten kom in och frågar om jag vill ha mer samsittning så tackar jag nej. Efter ett par månader blev det rättegång. Min advokat sa att jag ska vara glad att det blev rättegång så snabbt för sen slipper jag att sitta i häktet. Han sa att han kämpat väldigt mycket för att få ut mig ur häktet och att det var lagvidrigt att jag tvingats att sitta i häkte, eftersom det inte ansågs föreligga någon risk för att jag skulle kunna förstöra några bevis. Vilket ju givetvis var helt självklart eftersom spelet fanns ute i flera miljoner kopior över hela världen. Advokaten sa att det förmodligen var amerikanerna som låg bakom både häktningstiden och den snabba rättegången.

Jag minns inte så mycket av rättegången faktiskt. Det var flera personer från mitt jobb som kom dit och blev utfrågade, bland annat Tomas och Håkan. Dom sa båda två att dom inte hade en aning om det som jag gjort och att dom minsann hade instruerat mig precis enligt företagets regler. Men Tomas nickade i alla fall åt mig, som en hälsning liksom. När rättegången var över fick jag åka hem, men mamma sa att det nog inte är någon bra idé, så jag fick följa med henne till Umeå istället. I Umeå hände det inte så mycket förutom att hennes kille hade jättemycket gamla videofilmer som jag kollade på hela dagarna. Min bror ringde efter någon vecka och talade om att jag fått ett brev där det stod att jag dömts till ett års fängelse för något som kallades "trolöshet mot huvudman", vilket såvitt jag förstod i praktiken betydde att man inte lytt sin chef. Så nu sitter jag här.

– Vad ska du göra sen då, när du kommer ut?

– Vet inte, nått med media kanske, du då?

– Vad fan tror du? Jag är så klart helt körd på arbetsmarknaden. Det är väl bara till att fortsätta knarka, så man slipper inse att man inte har en chans även om man skulle försöka.

Jag svarade inte, för jag anade att han kanske hade rätt. Eller var det för att jag var rädd att jag såg mig själv om en sådär fem-tio år.